

Edirne Özelinde Düzensiz Göçmenlerin Çevirmen Boyutunda Yaşadıkları Sorunlar***Coşkun DOĞAN¹**

¹Öğr. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, coskundogan2002@yahoo.de,
ORCID : 0000-0002-6072-2721

Özet: Yüzyılın son çeyreğinde uluslararası boyutta gittikçe artan insan hareketlilikleri, tüm ulusları yakından ilgilendirmektedir. Farklı dil ve kültürlerle sahip toplumların ekonomik ve siyasi açıdan rahat olabacaklarını düşündükleri belli coğrafyalara doğru sürekli kalmak için uluslararası düzeyde göç düzenlemeleri, dilsel aracı çeviri etkinliğinin çalışma anlayışını ve kapsam alanını genişletmiştir.

Uluslararası düzeyde düzensiz göç hareketliliği ile birlikte, çeviribilim alanında sosyolojik odaklı yaklaşımların arttığı gözlemlenmektedir. Çeviri olgusu toplumsal bir gerçeklik olarak incelendiğinde sosyolojik veri ve yöntemlerin alan araştırmalarına katkısı ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda toplum ve kültürün birbirinden ayrılmaz oluşu, iki kavramın çeviribilim alan faaliyetlerini etkilemektedir. Dolayısıyla toplumsal yaşamın bir parçası olan göç ve beraberinde getirdiği farklı kültürlerin birlikteliği olan çokkültürlülük çeviri araştırmaları içerisinde yer almaktadır.

Dünyada ve özellikle Ortadoğu ülkeleri kaynaklı yaşanan uluslararası düzensiz göç hareketliliği, Türkiye'yi çok etkilemiştir. Gerek transit geçiş gerekse sürekli yerleşim amacıyla gelen göçmenler, Türkiye'de kaldıkları süreçte dilsel iletişim sorunu yaşamaktadırlar. Avrupa'ya açılan bir sınır kenti olan Edirne'de bulunduğu konum itibarıyla uluslararası göçlerden en fazla etkilenen il olmuştur. Bu nedenle, göçmenler, insan hakları bağlamında temel ihtiyaçlarını karşılamak için, Edirne özelinde kültürlerarası iletişim uzmanı olması gereken çevirmenlere gereksinim duymaktırlar.

Bu çalışmada, uluslararası bir sorun haline dönüşen "Düzensiz Göçmenlerin" eksik çevirmenlik işlerinden kaynaklanan sorunlarının Edirne ili özelinden hareketle; bu çalışmada mevcut durumu itibari ile bir durum tespiti yapılarak ortaya konurken, Toplum Çevirmenliği, düzensiz göçmenlerin hedefi olan Türkiye ve özellikle Edirne'de gerekliliği, bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: : Çeviri, Kültür, Göç, Çokkültürlülük, Toplum Tercümanlığı.

Problems Experienced by Irregular Immigrants in Terms of Translators in Edirne

Abstract: The increasing international human mobility in the last quarter of the century has been of great interest to all nations. International migration regulations for societies with different languages and cultures to stay permanently in certain geographies where they think they will be comfortable economically and politically have expanded the working understanding and scope of linguistic intermediary translation activity.

Along with irregular migration mobility at the international level, it is observed that sociologically focused approaches in the field of translation studies have increased. When the phenomenon of translation is examined as a social reality, the contribution of sociological data and methods to field research comes to the fore. In this context, the inseparable nature of society and culture affects the field activities of translation studies. Therefore, migration, which is a part of social life, and multiculturalism, which is the unity of different cultures that it brings, are included in translation studies.

Özet Calibri 9 punto olarak ve tek satır aralığı, iki yana yaslı olarak yazılmalıdır. Özet ve anahtar kelimeler Türkçe ve İngilizce olarak yazılmalıdır. Türkçe ve İngilizce özetlerin her biri 200 kelimeyi geçmemelidir. Özeti altına küçük harflerle çalışmayı en iyi şekilde tanımlayacak en az üç anahtar kelime (key words) yazılmalıdır.

The international irregular migration movement experienced in the world and especially from the Middle Eastern countries has greatly affected Turkey. Migrants who come for both transit and permanent settlement purposes experience linguistic communication problems during their stay in Turkey. Edirne, a border city opening to Europe, has been the province most affected by international migration due to its location. Therefore, migrants need translators who should be experts in intercultural communication, especially in Edirne, in order to meet their basic needs in terms of human rights.

In this study, the problems of "Irregular Migrants", which have become an international problem, arising from insufficient translation work, are presented by determining the situation in this study based on the specific situation of Edirne province, and the necessity of Community Interpreting in Turkey and especially in Edirne, which is the target of irregular migrants, constitutes the purpose of this research.

Key Words: Translation, Culture, Migration, multiculturalism, Community Interpreting.

* Bu çalışma yazara ait, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü' de 2017 tarihinde yapılan "Edirne Özelinde Düzensiz Göçmenlerin Tercümanlık Boyutunda Sorunları ve Çözümünde Toplum Tercümanlığının Rolü" doktora tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Bugün dünya genelinde yaşanan yoğun göç hareketliliği, birçok ülke için ciddi sosyal, ekonomik ve siyasi sorunları beraberinde getirmekte ve uluslararası toplumun öncelikli gündemlerinden biri haline gelmektedir. Kaynak ülkelerde yaşanan savaş, yoksulluk, siyasi istikrarsızlık ve çevresel krizler gibi çeşitli olumsuzluklar, bireyleri yasal olmayan yollarla göç etmeye zorlamakta; bu durum ise düzensiz göç olgusunu ve beraberinde düzensiz göçmen kavramını ortaya çıkarmaktadır. Göç rotalarının üzerinde yer alan Türkiye, bu hareketlilikten önemli ölçüde etkilenmekte; özellikle sınır kenti Edirne, düzensiz göçmen geçişlerinin yoğun yaşandığı bölgelerden biri olarak öne çıkmaktadır. Farklı dilsel ve kültürel arka plana sahip bireylerin bir araya gelmesi, hem göçmenler hem de yerel halk açısından iletişim engellerine ve günlük yaşamda çeşitli sorunlara yol açmaktadır.

Edirne örneğinden hareketle, farklı sosyo-kültürel toplumlardan kente gelen düzensiz göçmenlerin yaşadığı dilsel sorunların çözümünde, kamu hizmetlerine erişimlerini kolaylaştıracak dil ve kültür araçlarının varlığı büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, gönüllülük esasına dayanan toplum çevirmenliği uygulamasının düzensiz göçmenlerin karşılaştığı iletişim engellerinin daha derinlemesine anlaşılmasına ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Bu çalışmada, batı ülkelerine yönelik göç hareketliliğinde önemli bir geçiş noktası olan Edirne ilinde, “düzensiz göçmenlerin” çevirmenlik hizmetleri bağlamında karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Araştırma, bu sorunların tespitine odaklanmakla birlikte, aynı zamanda çözüm sürecinde “toplum çevirmenliğinin” oynayabileceği rolü incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, toplum çevirmenliğinin yalnızca dilsel bir köprü olmanın ötesinde, kültürel ve sosyal uyum süreçlerine de katkı sağlayabilecek bir araç olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Edirne’de bulunan düzensiz göçmenlere yönelik yapılan anket çalışmasından, toplum çevirmenliği hizmetlerini sorgulayan yedi adet araştırma sorusuna düzensiz göçmenler tarafından verilen cevapların istatistiksel analizini gösteren tablolar seçilmiştir¹.

2. ÇEVİRİ, DÜZENSİZ GÖÇ VE EDİRNE

Çeviri, insanlık tarihi kadar eski bir etkinlik olup, dil aracılığıyla kültürün aktarılmasında kilit bir rol oynamıştır. Farklı dil ve kültürle mensup bireyler arasında iletişim ve uzlaşmayı mümkün kılan bir araç olarak çeviri, yalnızca diller arası bir aktarım değil, aynı zamanda kültürler arası bir dönüştürüm süreci olarak da değerlendirilir. Ancak bu yönüyle çeviri, oldukça karmaşık ve çok katmanlı bir alandır. Bu nedenle, çeviriyle ilgili yapılan araştırmalar uzun bir süre boyunca sistematik bir çerçeveden yoksun kalmış, büyük ölçüde çevirmenlerin bireysel yaklaşımlarına ve deneyimlerine dayalı düşüncelerle şekillenmiştir.

Çeviri, sosyo-kültürel bir bağlamda ele alındığında, yalnızca diller arası bir aktarım değil; aynı zamanda kültürler arası ve kültürler ötesi eylemleri de kapsayan çok yönlü bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, Prunc’un (2004) üzerinde uzlaşılan söylemiyle *differentia specifica*, çevirinin aracı figürler üzerinden gerçekleşen bir aktarım biçimi olduğunu ortaya koymaktadır (Prunc, 2008:178). Dolayısıyla çeviri eylemi hem bilimsel hem de disiplinler arası bir konum kazanmıştır. Çeviri, kültürel bağlamda belirleyici bir kapsama sahip olmakla birlikte, kültürler arası bir filtre işlevi de görmektedir. Bu yönüyle, bilimsel bir alan olarak taşıdığı önem daha da pekişmektedir. Çeviri etkinliğinin kültür sosyolojisi çerçevesinde araştırılmasının gerekliliği, kurumsal düzeyde ilk kez E. A. Nida tarafından 1945 yılında gündeme getirilmiştir (akt: Arı, 2013: 41). Basnett ve Lefevere’nin (1990) ortaya koyduğu “kültürel dönüşüm” (*cultural turn*) kavramı ise, çeviri çalışmalarının sadece dilbilimsel değil, aynı zamanda kültürel bir olgu olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermiştir (Akt:Tosun, 2007: 235). Böylece, uzun yıllar boyunca yazılı ve sözlü metin odaklı yürütülen çalışmaların ötesine geçilerek, çeviribilim disiplininin bilimsel alandaki belirleyiciliği daha görünür hale gelmiştir.

Küreselleşme süreciyle birlikte yaşanan teknolojik gelişmeler, hızlı iletişim ve ulaşım olanaklarının yaygınlaşmasına neden olmuş; bu durum, çeşitli sosyo-ekonomik ve politik etkenlerle birleşerek göç olgusunu daha da görünür kılmıştır. Bu gelişmeler neticesinde, farklı sosyo-kültürel yapıları sahip toplumların daha kolay bir araya gelmesi sağlanmıştır. Ancak bu etkileşim, yalnızca yasal yollarla gerçekleşen göç hareketleriyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda ülkeler arasında yasal

¹ Bu tablolar, doktora tezinde, Düzensiz Göçmenlerin Toplum Çevirmenliğine yönelik yöneltilen sorulara “Yaş Değişkenine Göre” verilen cevaplarından oluşturulan Tablo 80, Tablo 81, Tablo 82, Tablo 83, Tablo 84, Tablo 85,

Tablo 86 istatistiksel analizler şeklinde bulunmaktadır ve bu tablolar makalede, Tablo1, Tablo 2,Tablo 3, Talbo,4, Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7 şeklinde verilmiştir.

olmayan yollarla gerçekleştirilen ve literatürde “düzensiz göç” olarak adlandırılan hareketlerle de gündeme gelmektedir (www.amnesty.org.tr).

Düzensiz göç ve bu göçü gerçekleştiren bireyler, yani “düzensiz göçmenler”, günümüzde uluslararası toplumun karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Özellikle Ortadoğu ve Afrika kökenli düzensiz göç hareketleri, Avrupa’ya ulaşmak isteyen göçmenlerin transit ülke olarak Türkiye’yi tercih etmeleri nedeniyle Türkiye’yi sosyal, ekonomik ve politik boyutlarıyla derinden etkilemektedir (İçduygu & Asel, 2013:15).

Son dönemde dünyada yaşanan ve ülkelerin en büyük sorunlarından biri haline gelen uluslararası göç hareketliliği, dilsel iletişimsizlikten kaynaklanan önemli sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların çözümünde en kritik rolü, iletişim uzmanları olarak tanımlanan “çevirmenler” üstlenmektedir. Çevirmenler, göçmenlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan çokkültürlü yapının barış ve hoşgörü temelinde sürdürülmesi ile göçmenlere sunulan kamusal hizmetlerin etkin biçimde devam etmesi için büyük çaba sarf etmektedir (Amman, 2008: 37). Göç ve çeviri, birbirini tamamlayan iki temel unsur olarak değerlendirilmektedir (Eruz,2010: 13).

Bu bağlamda, sınır kenti Edirne’de özellikle düzensiz göçmenlerin yaşadığı iletişim eksikliğine bağlı sorunların tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi, bu çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca, bu alanda Edirne özelinde yapılmış kapsamlı bir çalışma bulunmaması, Türkiye genelinde “Düzensiz Göç ve Toplum Çevirmenliği” ilişkisinin araştırılması gerekliliğini ortaya koymakta ve bu araştırmanın amacını şekillendirmektedir.

2.1. Araştırmanın Teknik Özellikleri ve Tanıtımı

2.1.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

Son yıllarda uluslararası göç hareketliliği, dünya genelinde ülkelerin karşılaştığı en büyük sorunlardan biri haline gelmiştir. Bu hareketlilik, özellikle dilsel iletişimsizlikten kaynaklanan ciddi problemleri de beraberinde getirmektedir. Bilindiği üzere, bu sorunların çözümünde en önemli rol, iletişim uzmanı olarak görev yapan tercümanlara düşmektedir. Çevirmenler, göçmen toplulukların oluşturduğu çokkültürlü yapının barış ve hoşgörü içinde sürdürülebilmesi ve göçmenlere sunulan kamusal hizmetlerin sağlıklı biçimde yürütülebilmesi için büyük çaba sarf etmektedirler.

Bu bağlamda, göç ve tercümanlık kavramları birbirini tamamlayan iki temel unsurdur.

Bu çalışmanın konusu, sınır kenti Edirne’de özellikle düzensiz göçmenlerin yaşadığı iletişim sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin sunulmasıdır. Ayrıca, bu alanda daha önce benzer bir araştırma yapılmamış olması, Edirne örneğinden yola çıkarak Türkiye genelinde “Düzensiz Göç ve Toplum Tercümanlığı İlişkisi” konusunun incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu ihtiyaç, çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

2.1.2. Araştırmanın Temel Kavramları

Düzensiz Göçmen: İnsanların, uluslararası dolaşım koşullarını yerine getirmeden, yasal olmayan yollarla yabancı bir ülkenin sınırlarını geçerek o ülke topraklarında belli bir süre kalması, uluslararası alanda “düzensiz göç” olarak tanımlanmakta; bu kişilere ise “düzensiz göçmen” denilmektedir (İçduygu & Asel, 2013:11)..

Toplum Çevirmenliği,, en temel anlamıyla; polis merkezleri, göçmen büroları, sosyal hizmet merkezleri, sağlık ve psikiyatrik tedavi kurumları ile okullar gibi kamuya açık hizmet alanlarında, yetkililerle göçmenler arasındaki iletişimi kolaylaştırmak amacıyla, dil ve kültür konusunda uzman kişiler tarafından sunulan sözlü çeviri hizmetidir (Doğan, 2015: 63).

Edirne, Türkiye’nin coğrafik açıdan ayrılmış yedi bölgesinden biri olan Marmara Bölgesi’nin Trakya kısmında yer alır. Avrupa Birliği üyesi olan iki ülkeden biri olan Bulgaristan kuzeyinde, diğeri Yunanistan ise batısında bulunmaktadır. Edirne’den Yunanistan’a ve Bulgaristan’a hem kara hem de deniz yoluyla geçilebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Edirne, gerek bulunduğu jeopolitik konumu açısından gerekse ulaşım kolaylığı açısından Batı ülkelerine geçiş için Düzensiz Göçmenler tarafından oldukça tercih edilen bir şehirdir. Düzensiz Göçmenler, bu il topraklarını kullanarak yasal olmayan yollardan gitmek istedikleri batı ülkelerine geçiş yapmayı denemektedirler (www.cografya.gen.tr.).

2.1.3. Araştırmanın Yöntemi

Edirne İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nde kayıtlı, şehir merkezinde ikamet eden ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki Halk Eğitim Merkezi tarafından Türkçe kursuna tabi tutulan düzensiz göçmenlere yönelik olarak, tercümanlık açısından mevcut sorunların belirlenmesi ve çözümüne ilişkin veriler anket yoluyla toplanıp incelenecektir.

Bu çalışmada durum saptamasına yönelik bir araştırma gerçekleştirilecektir. Ancak tanımlayıcı araştırmalar, aynı zamanda açıklayıcı araştırmalara da zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle tanımlayıcı/betitleyici (descriptive) araştırma yöntemi uygulanacaktır. Tanımlayıcı araştırmadan betitleyici araştırmaya geçiş süreci, zaman zaman “nedenler” üzerinde durmayı da gerektirmektedir.

Uygulama, nitelikli bir araştırma olarak “alan araştırması” kapsamında anket tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Anket soruları hazırlanırken farklı kaynaklar incelenmiştir. Bu kuramsal çalışmalar doğrultusunda, Toplum Tercümanlığı modellerinin Edirne özelinde Türkiye koşullarına uygulanabilirliğini değerlendirmek üzere anket tasarlanmıştır.

2.1.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2016 yılında Edirne ilinde bulunan düzensiz göçmenler oluşturmaktadır. Bu nedenle, her bir düzensiz göçmenle birebir görüşme yapmak mümkün değildir. Çevirmen aracılığıyla, İl Göç İdaresi denetiminde bulunan, Edirne’de Türkçe kurslarına katılan ve ilde kiraladıkları evlerde ikamet eden düzensiz göçmenlerle grup halinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, Edirne ilinde hayatlarını sürdüren ve iletişimsel sorunlar yaşayan düzensiz göçmenler örneklem olarak seçilmiştir.

2.1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma verilerinin güvenilirliğini sağlamak amacıyla katılımcılar, Edirne iline düzensiz göçmen statüsünde gelmiş, İl Göç İdaresi tarafından kayıt altına alınmış, şehir merkezinde ikamet eden ve Edirne Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki Türkçe kursuna devam eden kişiler arasından seçilmiştir.

Dilsel ve kültürel yanlış anlamaların önüne geçmek için uygulama, çevirmen eşliğinde gerçekleştirilmiştir. Bulgular, araştırmanın amacına uygun biçimde analiz edilmiştir.

Tablo 1. Yaş Değişkenine Göre “Tercümanlık hizmetine en çok hangi alanda ihtiyaç duyduunuz?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

		2) Yaşınız?				Toplam
		18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük	
14) Tercümanlık hizmetine en çok hangi alanda ihtiyaç duyduunuz?	Sağlık	f	4	12	28	38
		%	40,0%	52,2%	68,3%	66,7%
	Eğitim	f	5	2	6	10
		%	50,0%	8,7%	14,6%	17,5%
	İletişim	f	0	1	1	0
		%	0	1,1%	1,1%	0

2.1.6. Araştırmanın Sayıtları

- Çokkültürlü bir kent olarak Edirne; Türkiye’nin en batısında bulunması ve Düzensiz Göçmenlerin gitmek istediği iki Avrupa Birliği ülkesine (Yunanistan ve Bulgaristan) sınırı olması nedeniyle, Düzensiz Göçmenlerin çevirmenlik sorunlarının tespitine olanak sağlayacak bir şehirdir.
- Araştırmada kullanılan anket, Sakarya Üniversitesi Etik Kurulundan onay almış ve Düzensiz Göçmenlerin Tercümanlık Sorunlarını belirleyecek yeterliliğe sahiptir.
- Araştırmaya örneklem teşkil eden Düzensiz Göçmenler, Tercümanlık sorunlarının belirlenmesine olanak sağlayacak sayı ve yeterliliktedir.
- Araştırmaya katılanlar, araştırmayı çevirmen aracılığı ile anlayarak ciddiye almış ve samimiyetle kendi doğrularıyla cevap vermişlerdir.

2.1.7. Verilerin Değerlendirilmesinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Analizler 0.05 manidarlık düzeyinde sınanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler SPSS paket programı yardımı ile çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans gibi betimsel istatistikler yanında bağımlı değişkenin bağımsız değişkenlerle etkileşimi analiz edilirken ise Ki-Kare testi teknikleri kullanılmıştır.

Katılımcıların yaşları ile “Tercümanlık hizmetine en çok hangi alanda ihtiyaç duyduunuz?” arasında ilişki yoktur. ($\chi^2=20,575$, $sd=18$, $p>.05$) yaşlara göre Tercümanlık hizmetine en çok hangi alanda ihtiyaç duyduunuz dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 1).

	%	0,0%	4,3%	2,4%	0,0%	1,5%
Sosyal Uyum	f	0	1	2	3	6
	%	0,0%	4,3%	4,9%	5,3%	4,6%
Barınma	f	0	4	3	3	10
	%	0,0%	17,4%	7,3%	5,3%	7,6%
Hukuk	f	1	2	0	2	5
	%	10,0%	8,7%	0,0%	3,5%	3,8%
Çalışma Hayatı	f	0	1	1	1	3
	%	0,0%	4,3%	2,4%	1,8%	2,3%
Toplam	f	10	23	41	57	131
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p				
20,575 ^a	18	,301				

Katılımcıların yaşları ile “Tercümanlık hizmetinden en çok faydalandığınız alan hangisidir?” arasında ilişki yoktur. ($\chi^2=14,877$, $sd=18$, $p>.05$) yaşlara göre

Tercümanlık hizmetinden en çok faydalandığınız alan hangisidir? dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Yaş Değişkenine Göre “Tercümanlık hizmetinden en çok faydalandığınız alan hangisidir?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

			2) Yaşınız?				Toplam
			18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük	
15) Tercümanlık hizmetinden en çok faydalandığınız alan hangisidir?	Sağlık	f	8	13	29	46	96
		%	80,0%	56,5%	70,7%	80,7%	73,3%
	Eğitim	f	1	2	3	1	7
		%	10,0%	8,7%	7,3%	1,8%	5,3%
	İletişim	f	0	1	2	0	3
		%	0,0%	4,3%	4,9%	0,0%	2,3%
	Sosyal Uyum	f	0	3	3	5	11
		%	0,0%	13,0%	7,3%	8,8%	8,4%
	Barınma	f	0	1	0	0	1
		%	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	,8%
	Hukuk	f	1	3	3	4	11
		%	10,0%	13,0%	7,3%	7,0%	8,4%
	Çalışma Hayatı	f	0	0	1	1	2
		%	0,0%	0,0%	2,4%	1,8%	1,5%
	Toplam	f	10	23	41	57	131
		%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p					
14,877 ^a	18	,670					

Tablo 1, 2 ve 3’e göre, Edirne ilinde düzensiz göçmenlerin en fazla tercümanlık ihtiyacı duyduğu, en çok tercüman hizmeti aldığı ve almak istediği alanların başında “sağlık” sektörü gelmektedir. Yaş

gruplarına bakıldığında, sağlık alanında en yüksek ihtiyaç ve hizmet alımı 25 yaş ve üzerindeki katılımcılar arasında görülürken, 19-21 yaş aralığındaki bireylerin sağlıkla ilgili çevirmen ihtiyacı

en düşük seviyededir. Katılımcıların yanıtları doğrultusunda, her yaş grubunda oran olarak daha düşük olsa da çevirmen hizmetine ihtiyaç duyulan diğer önemli alanlar “barınma, eğitim ve hukuk” olarak belirlenmiştir. Bu veriler ışığında, çevirmenlerin öncelikli olarak sağlık alanında; ardından eğitim ve hukuk alanlarında, göçmenlerin günlük yaşamlarındaki çevirmenlik ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde çalışmaları gerekmektedir. Ayrıca, çeviribilim bölümlerinin ders müfredatlarında “Genel Sağlık,” “Eğitim” ve “Hukuk” konularını

tanıtan, en azından birçok seçmeli dersin öğrencilere sunulması büyük önem taşımaktadır.

Katılımcıların yaşları ile “Yaşadığınız şehirde Tercümanlık hizmetlerinin en çok hangi alanda verilmesini istersiniz?” arasında ilişki yoktur. ($\chi^2=21,253$, $sd=15$, $p>.05$) yaşlara göre Yaşadığınız şehirde Tercümanlık hizmetlerinin en çok hangi alanda verilmesini istersiniz? dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Yaş Değişkenine Göre “Yaşadığınız şehirde Tercümanlık hizmetlerinin en çok hangi alanda verilmesini istersiniz?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

			2) Yaşınız?				Toplam
			18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük	
16) Yaşadığınız şehirde Tercümanlık hizmetlerinin en çok hangi alanda verilmesini istersiniz?	Sağlık	f	4	13	25	43	85
		%	40,0%	56,5%	61,0%	75,4%	64,9%
	Eğitim	f	2	3	4	3	12
		%	20,0%	13,0%	9,8%	5,3%	9,2%
	İletişim	f	0	1	3	1	5
		%	0,0%	4,3%	7,3%	1,8%	3,8%
	Sosyal Uyum	f	0	2	3	3	8
		%	0,0%	8,7%	7,3%	5,3%	6,1%
	Barınma	f	3	4	6	2	15
		%	30,0%	17,4%	14,6%	3,5%	11,5%
	Hukuk	f	1	0	0	5	6
		%	10,0%	0,0%	0,0%	8,8%	4,6%
	Toplam	f	10	23	41	57	131
		%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p					
21,253 ^a	15	,129					

Katılımcıların yaşları ile “Tercüman bulamadığınız durumlarda dil sorununuzu nasıl çözdünüz?” arasında ilişki vardır. ($\chi^2=26,955$, $sd=6$, $p<.05$)

yaşlara göre Tercüman bulamadığınız durumlarda dil sorununuzu nasıl çözdünüz? dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Yaş Değişkenine Göre “Tercüman bulamadığınız durumlarda dil sorununuzu nasıl çözdünüz?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

		2) Yaşınız?				Toplam
		18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük	
17) Tercüman bulamadığınız durumlarda dil sorununuzu nasıl çözdünüz?	Bildğim bir yabancı dille	f	4	6	22	24
		%	40,0%	26,1%	53,7%	42,1%
	İşaret Diliyle	f	0	3	10	24
		%	0,0%	13,0%	24,4%	42,1%

Çözemedim	f	6	14	9	9	38
	%	60,0%	60,9%	22,0%	15,8%	29,0%
Toplam	f	10	23	41	57	131
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p				
26,955 ^a	6	,000				

Katılımcıların yaşları ile “Tercümanlık yardımı alamadığınız bir olayla ilgili sorun yaşadınız mı?” arasında ilişki yoktur. ($\chi^2= 1,878$, $sd=3$, $p>.05$)

yaşlara göre Tercümanlık yardımı alamadığınız bir olayla ilgili sorun yaşadınız mı? dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Yaş Değişkenine Göre “Tercümanlık yardımı alamadığınız bir olayla ilgili sorun yaşadınız mı?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

			2) Yaşınız?				Toplam
			18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük	
18) Tercümanlık yardımı alamadığınız bir olayla ilgili sorun yaşadınız mı?	Evet	f	7	19	31	39	96
		%	70,0%	82,6%	75,6%	68,4%	73,3%
	Hayır	f	3	4	10	18	35
		%	30,0%	17,4%	24,4%	31,6%	26,7%
Toplam		f	10	23	41	57	131
		%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p					
1,878 ^a	3	,598					

Tablo 4 ve 5’e göre, araştırmaya katılan Edirne ilinde yaşayan göçmenlerin büyük çoğunluğu, tercüman bulunmadığı durumlarda iletişim sorunlarını, bildikleri yabancı bir dil aracılığıyla çözmeye çalıştıklarını belirtmiştir. Ancak özellikle 18 yaş ve altındaki katılımcıların önemli bir kısmı, çevirmen olmadan bu iletişim sorunlarını aşmakta zorlandıklarını ifade etmiştir. Ayrıca, 25 yaş ve üzerindeki göçmenler arasında işaret dili kullanarak iletişim kurmaya çalışanlar da bulunmaktadır. Edinilen bulgular, Edirne’de göçmenlerin günlük yaşamlarında çevirmen yardımı olmadan karşılaştıkları pek çok durumda sorun yaşadıklarını göstermektedir; farklı yaş gruplarındaki göçmenlerin büyük çoğunluğu bu tür sorunları

çevirmen desteği olmadan çözememektedir. Bu bağlamda, Edirne’de özellikle “Arapça” bilen çevirmenlerin, göçmenlere hizmet veren kamu kurumları bünyesinde istihdam edilmesi, yalnızca göçmenlerin iletişim sorunlarının giderilmesi için değil, aynı zamanda kentin kamu düzeninin sağlanması açısından da büyük önem taşımaktadır.

Katılımcıların yaşları ile “Yaşadığınız ilde size her konuda yardım edebilecek Tercüman gerekli mi?” arasında ilişki yoktur. ($\chi^2=1,056$ $sd=3$, $p>.05$) yaşlara göre Yaşadığınız ilde size her konuda yardım edebilecek Tercüman gerekli mi? dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 6).

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre “Yaşadığınız ilde size her konuda yardım edebilecek Tercüman gerekli mi?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

		2) Yaşınız?				Toplam	
		18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük		
19) Yaşadığınız ilde size her konuda yardım edebilecek Tercüman gerekli mi?	Evet	f	8	21	34	48	111
		%	80,0%	91,3%	82,9%	84,2%	84,7%
	Hayır	f	2	2	7	9	20
		%	20,0%	8,7%	17,1%	15,8%	15,3%

	f	10	23	41	57	131
Toplam	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p				
1,056 ^a	3	,788				

Katılımcıların yaşları ile “Tercüman bulunduğu yerlerde sizin dilsel ihtiyaçlarınız tam olarak giderilebiliyor mu?” arasında ilişki yoktur. ($\chi^2=2,089$

$sd=3$, $p>.05$) yaşlara göre Tercüman bulunduğu yerlerde sizin dilsel ihtiyaçlarınız tam olarak giderilebiliyor mu? dağılımı birbirine benzemektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Yaş Değişkenine Göre “Tercüman bulunduğu yerlerde sizin dilsel ihtiyaçlarınız tam olarak giderilebiliyor mu?” Sorusu İçin Ki-Kare Analizi

		2) Yaşınız?				Toplam
		18 ve daha küçük	19-21	22-24	25 ve daha büyük	
20) Tercüman bulunduğu yerlerde sizin dilsel ihtiyaçlarınız tam olarak giderilebiliyor mu?	Evet	f	6	19	31	97
		%	60,0%	82,6%	75,6%	74,0%
	Hayır	f	4	4	10	34
		%	40,0%	17,4%	24,4%	26,0%
Toplam		f	10	23	41	57
		%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare	sd	p				
2,089 ^a	3	,554				

Tablo 6 ve 7’ya göre, düzensiz göçmenler Edirne ilinde her yaş grubunda tercümanlık hizmetine ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Bu ihtiyaç, özellikle 19–21 yaş aralığındaki genç bireylerde daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Araştırma bulguları, çevirmenlik hizmetlerinin göçmenlerin dilsel ihtiyaçlarını genel olarak karşıladığını; ancak bu hizmetlerin tüm yaş gruplarında tam anlamıyla yeterli bulunmadığını göstermektedir. Özellikle 18 yaş ve altı katılımcılar, mevcut çevirmenlik hizmetlerinin yetersizliğine daha fazla dikkat çekmiştir. Bu durum, çocuk ve genç göçmenlerin kamu hizmetlerine erişiminde karşılaştıkları dilsel engellerin göz ardı edilmemesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Edirne ilinde görev yapan çevirmenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının, göçmenlerin yaşa göre değişen iletişim ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik ön hazırlık yapmaları ve buna uygun stratejiler geliştirmeleri önem arz etmektedir.

4. SONUÇ

Günümüzde uluslararası göç hareketliliği, dünya genelinde pek çok ülkenin karşı karşıya olduğu en

önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Bu göç hareketleri, her zaman uluslararası anlaşmalar çerçevesinde yasal yollarla gerçekleşmemekte; çoğu zaman sosyal, siyasal ve ekonomik zorunlulukların etkisiyle “düzensiz göç” biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Uluslararası göç denildiğinde akla ilk gelen bölgeler, iç savaşların ve siyasal istikrarsızlıkların hüküm sürdüğü Ortadoğu ve Afrika coğrafyalarıdır. Bu bölgelerden başlayan göç hareketleri, genellikle yakın ve komşu ülkelere doğru, çoğunlukla da düzensiz yollarla gerçekleşmektedir. Bu bağlamda Türkiye, özellikle Suriye ve Irak gibi Ortadoğu ülkelerinden gelen düzensiz göçmenler için hem hedef hem de transit bir ülke konumuna gelmiştir.

İç savaş ve benzeri kriz ortamlarından kaçan bu bireyler, Türkiye topraklarını, ekonomik olarak daha gelişmiş batı ülkelerine—özellikle Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelere—ulaşmak amacıyla bir geçiş güzergâhı olarak kullanmaktadır. Türkiye’nin AB’ye açılan kapısı niteliğinde olan ve Bulgaristan ile Yunanistan’a sınırı bulunan Edirne ili, bu düzensiz göç hareketlerinden doğrudan etkilenen kritik bir bölge haline gelmiştir.

Türkiye genelinde, özellikle de Edirne özelinde, komşu ülkelerden kaynaklanan kitlesel göç hareketlerinin etkili bir şekilde yönetilebilmesi için çok dilli ve çok kültürlü tercümanlara duyulan ihtiyaç açıkça ortaya çıkmaktadır. Göçmenlerin adli, sağlık, eğitim ve idari süreçlerde yaşadıkları iletişim engelleri, bu alandaki tercüman eksikliğini daha da görünür kılmaktadır. Bu bağlamda, göçle birlikte ortaya çıkan çok kültürlü yapının gerektirdiği nitelikli tercüman ihtiyacının karşılanması, hem hizmet sunumunun kalitesi hem de toplumsal uyum açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırma, Edirne ili özelinde düzensiz göç olgusuna odaklanarak toplum tercümanlığının gerekliliğine dair önemli bulgular ortaya koymuştur. Araştırma kapsamında seçilen istatistiksel analizlere dayalı soruların cevapları odaklı bir durum tespiti olarak, göç sonrasında ortaya çıkan sorunların etkin bir biçimde çözülebilmesi için göçmenlerle sağlıklı ve sürdürülebilir bir iletişim kurulmasının zorunlu olduğunu göstermektedir. Bu noktada, toplum tercümanlığı, yalnızca dilsel bir aracı değil, aynı zamanda kültürlerarası anlayışı ve sosyal uyumu destekleyen stratejik bir araç olarak öne çıkmaktadır.

6. KAYNAKÇA

- Amman, Margret (2008) Akademik Çeviri Eğitimine Giriş, Çev. E. Deniz Ekman, Multilingual, İstanbul
- Arı, Sevinç (2014) Çeviri Sosyolojisi, Aylak Adam Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul
- Asutay, Hikmet (2014). Göçmen Edebiyatı, Yazarlar Sözlüğü, Paradigma Akademi, Edirne
- Bağlı, Mazhar & Özensel, Ertan (2013). Çokkültürlü Vatandaşlık, Çizgi Kitapevi, Konya
- Doğan, Coşkun (2017). Edirne Özelinde Düzensiz Göçmenlerin Tercümanlık Boyutunda Sorunları ve Çözümünde Toplum Tercümanlığının Rolü, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya
- Doğan, Aymil (2015). Sözlü Çeviri Çalışmaları ve Uygulamaları, Siyasal Kitapevi, Ankara
- Doytcheeva, Milena (2005). Çokkültürlülük, Çev. Tuba Akıncılar Onmuş, İletişim Yayınları, İstanbul
- Eruz, Sakine (2008). Akademik Çeviri Eğitimi Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi, Multilingual Yayınları, İstanbul
- İçduygu, Ahmet & Asel, Damla B. (2012). Türkiye’de Düzensiz Göç, Eylül 2012 Ankara
- Kaindl, Klaus (2009). “Toplumsal Bir Olgusu Olarak Çeviri: Çeviribilimde Sosyolojik Yaklaşımlar”, Çeviri Paradigmaları, Editör: F. Yücel, Çev. F.Şan, s.165-176, Çanakkale Kitaplığı Akademi, Çanakkale
- Kuran, Nedret (1995). “Çağdaş Alman Çeviribilimcilerin Yaklaşımları”, Çeviri ve Çeviri Kuramı Üstüne Söylemler, Düzlem Yayınları, s.33-55
- Kurultay, Turgay/ Bulut, Alev (2012). “Toplum Çevirmenliğine Yeniden Bakışta Afette Rehber Çevirmenlik (ARÇ)”, İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi, sayı:6 s.75-102 İstanbul
- Parekh, Bhikhu (2002). Çokkültürlülüğü Yeniden Düşünmek, Çeviren, Bilge Tanrıseven, Phoenix Yayınevi, Ankara
- Prunc, Erich (2008). “Çeviri Kültürlerinin Oluşumu Üzerine”, Çeviri Paradigmaları, Editör: F. Yücel, Çev. A. Karakaya, s. 177-193, Çanakkale Kitaplığı Akademi, Çanakkale
- Reiss, Katharina/Vermeer, Hans J. (1991). Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie, Max Niemeyer Verlag, Tübingen
- Rıfat, Mehmet (1996). Eleştiri ve Eleştiri Kuramı Üstüne Söylemler, Düzlem Yayınları, İstanbul
- Rıfat, Mehmet (2004). Eleştirisel Bakış Açıları, Eleştiri Seçkisi, Dünya Kitapevi, İstanbul
- Rıfat, Mehmet. (2004) Çeviri Seçkisi 2, Çeviri(bilim) Nedir?, Dünya Yayıncılık, Dünya Kitapları 233, İstanbul
- Schwengel, M. (2003). Pierre Bourdieu zur Einführung, Junius, Hamburg
- Stolze, Radegundis (2013) Çeviri Kuramları, Çev. (2013) E. Durukan, Değişim Yayınları, İstanbul
- Stolze, Radegundis (1992) Hermeneutisches Übersetzen, Gunter Narr Verlag, Tübingen
- Taylor, Charles (2014) Çokkültürlülük, Tanıma Politikası, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- Tosun, Muharrem (2007) Çeviri Eleştirisi Kuramının Temelleri, Sakarya Yayıncılık, Adapazarı
- Wacquant, Loic J. D (2003). Düşünümsel Bir Antropoloji için Cevaplara Giriş, içinde Düşünümsel Bir Antropoloji için Cevaplar. Çeviren: Nazlı Ökten, İletişim Yayınları, İstanbul
- Wacquant, Loic J. D (2010). Pierre Bourdieu: Eserleri ve Entelektüel Gelişimi, Ocak ve Zanaat. G. Çeğin, E.Göker,A.Arı ve Ü.Tatlıcan (drl). İletişim Yayınları, İstanbul
- <http://www.amnesty.org.tr> Erişim Tarihi: 05.06.2017
- <http://www.cografya.gen.tr/> Erişim Tarihi: 10.06.2017